

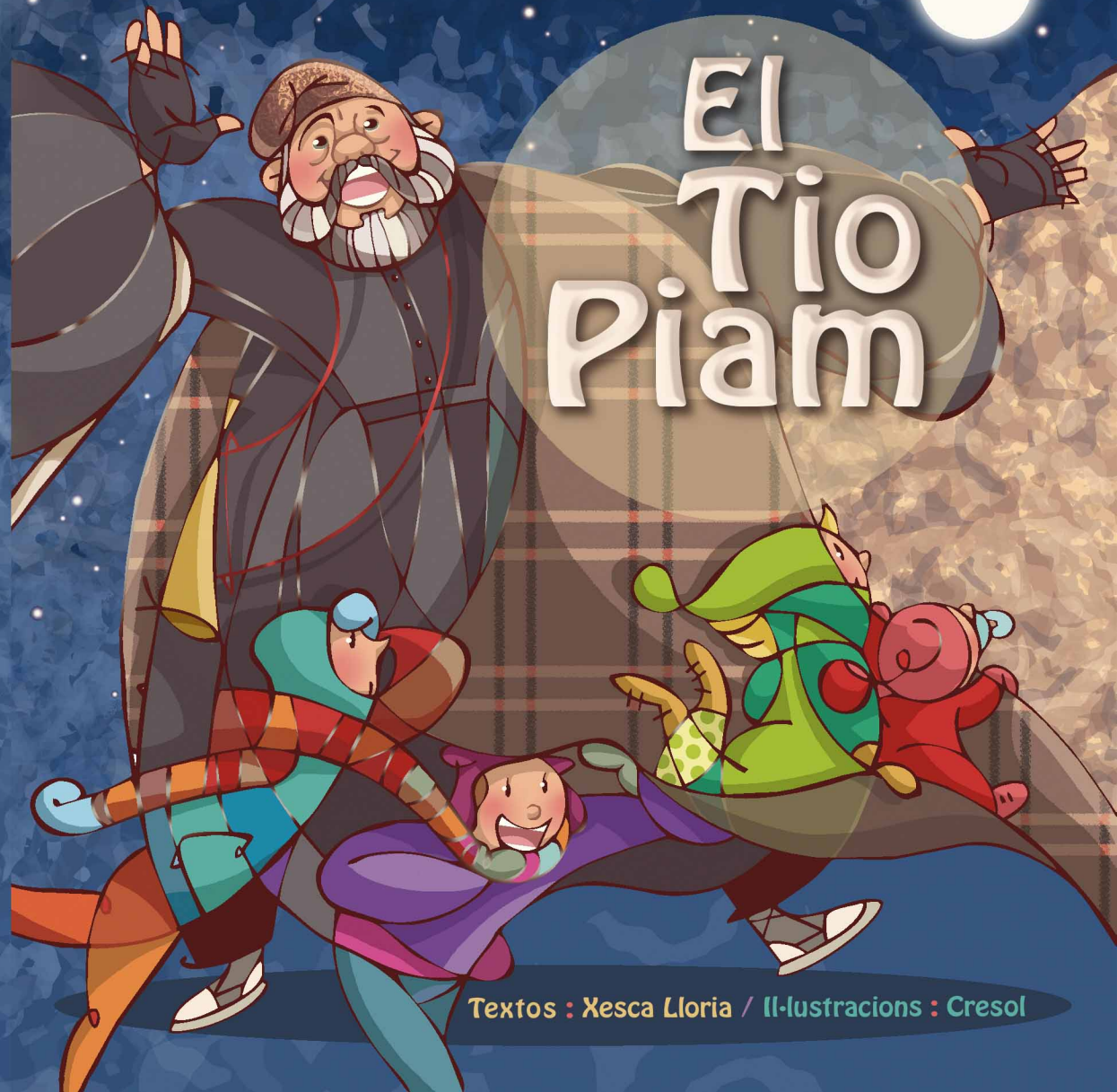
Ajuntament d'Alcoi
Regidoria de Política Lingüística

ALCOI **CULTURA**

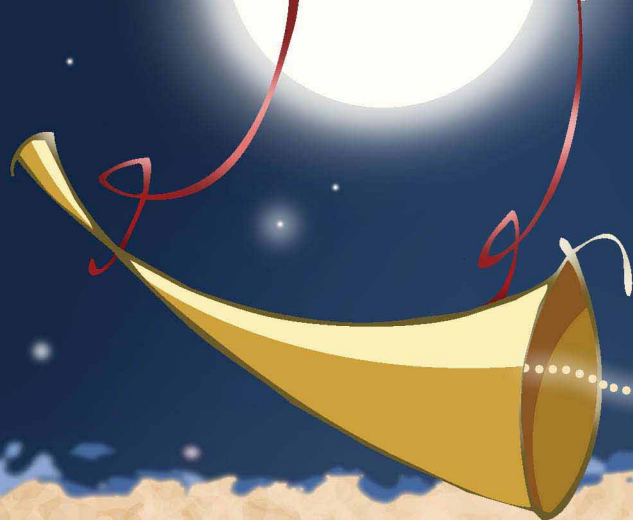
**SEMPRE
TEUA**
La teua llengua

GENERALITAT
VALENCIANA
Conselleria d'Educació
Investigació i Cultura i Esport

El Tio Piam

Textos : Xesca Lloria / Il·lustracions : Cresol

S'acosta la nit del 4 de gener. La brusa negra, la faixa, les espadenyes, els guants i la bufanda, la «turuta», el mocador al cap, el gaiato i la manta. Una veueta interior fa un repàs del que porte damunt i del que hauria de portar. «Bé, ho tinc tot».

I, de sobte, la teua parella diu: «Eh! Et deixes la carta! Cert, molt important, no hi pot faltar.

Enfile el Camí per a trobar els vertaders protagonistes d'aquesta màgica nit. Hui hi vénen. Fa un any que hi van fer la seua última visita i tots ja en tenen ganes.

Trobe un grup de xicons que em saluden amb cara d'incredulitat. Uns altres més menuts s'amaguen darrere de les mares i pares. Volen mirar-me, però tenen por. Trauen el cap i miren els seus

pares i els pregunten amb la mirada: És ell? Els pares els abracen com a signe de protecció i d'il·lusió. Bé saben què és aquesta festa i volen que els seus fills tinguin l'oportunitat de viure-la com a ells els la van fer viure.

A poc a poc la gent va buscant un espai a les voreres del carrer de Sant Nicolau. L'emoció augmenta. Una mescla de sentiments a flor de pell em vénen a la ment. Ho faré bé?

Recorde la gent que va confiar en mi el primer any i aquella nit en què em vaig quedar en blanc, i tot fa que em senta més nerviós. Al mateix temps l'experiència dels anys em fa sentir que tot eixirà bé. Una amiga ben volguda m'ajudava, i ara que ja no hi és, la meua companya estarà a l'aguait per impedir qualsevol error.

«! la veu? Com tens la gola?» Em pregunta una veïna mentre ja estic quasi a la plaça. Els caramels de mel ajuden a suavitzar les cordes vocals. No podem fallar-los als menuts, als pares, als veïns i convidats.

«Mare meua! Quanta gent hi ha a la plaça!».

Com tots els anys oblide que d'ací a un moment encara hi haurà més gent. En girar cap a Sant Tomàs, veig la porta del Teatre Principal. Xiquets i xiquetes, iaies i iaïos, mares i pares, un fum de càmeres i mòbils estan preparats. Micròfons dels mitjans de comunicació volen enregistrar el moment. Uf!, les cames em tremolen.

De sobte, estire el coll. «Què busques?» Els dolçainers. No hi són els dolçainers. Una mà amiga de La Cordeta en fa un toc als muscles. «Tranquil. Ja som ací». La veritat és que no han fallat mai. Un d'ells diu: «ja és l'hora». Hem de començar o no aplegarem a hora per l'Ambaixador. És veritat. Hem de començar.

Els companys del Grup de Danses Carrascal organitzen la gent del poble, vestida amb roba tradicional, que ens acompanyarà. Està tot preparat.

És el moment. Sona la dolçaina. El Pregó de Tibi emmudeix la gent que demana silenci.

Els meus genolls tremolen. Agafe el gaiato ben fort, mire cap al cel buscant el suport de la gent que ja no hi és, i centre la mirada en la persona que comparteix aquestes experiències amb mi.

Acaba el prego i un mig somriure entre nerviós i d'il·lusió s'escriu en la meua cara. «Es fa saber a tots...». Ja no hi ha qui pare això.

La gent aplaudeix el prego i em felicita. Jo els hauria de felicitar a ells per saber mantenir viva aquesta il·lusió. Quin poble més gran!

El tabal marca el ritme i comencem el recorregut: el pessebre, el cantó del Pinyó, Sant Nicolau fins que trobem un emissari màgic que també espera amb inquietud la seua entrada a Alcoi.

«Es fa saber a tots...», li dic abans que ell em conteste amb el seu Ban Reial. Ja són ací. Ja han aplegat a Mariola. No hi ha qui pare aquestes màgiques jornades.

I, sí, certament Alcoi espera impacient l'arribada dels Reis d'Orient.

Rafa Sempere, el **Tio Piam**.

Els Reis d'Orient
arriben a Alcoi
cada 5 de gener
a portar regals
als xiquets alcoians.

I ho fan
des de fa molts, molts anys,
Per a això, entren a Alcoi
en una Cavalcada que
ompli els carrers de gent,
així com d'il·lusions i nervis.

Esta Cavalcada recorre la ciutat
de manera continuada des de 1885,
encara que de 1866 es té alguna
informació de la seua celebració.

i és una de les cavalcades
més antigues de totes les que
tenen lloc al món.

Tan bonica és
que està declarada
Festa d'Interés
Turístic Nacional.

L'esperada visita dels Reis és
anunciada per l'Ambaixador Reial,
que des de 1924 pregona durant
la vesprada del 4 de gener
esta esperada arribada.

Però, els Reis d'Orient
no venien abans de 1866?
I, com sabien els xiquets que
estaven a punt d'arribar a Alcoi?

Per descomptat que arribaven a Alcoi,
i una vegada s'estrenava l'any nou
els menuts de la casa començaven
a preparar-se per a la visita reial.

...les pansides

bufanúvols

samarita

Fins i tot, els xiquets dels anys 30-40 del segle XIX tenien la sort de comptar amb un pregoner, conegut com el Tio Piam, ja que en eixa època era molt habitual utilitzar el malnom de les persones.

...el cadisenyo

pepa poctrellat

cansalà

el tio caram.....

BON DIA

Quina era la funció del Tio Piam?
Este home, davant la immediatesa
de la visita reial, portava els xiquets
per les diferents entrades que tenia Alcoi,
per intentar saber per quina
de totes estaven a punt
d'entrar a Alcoi els Reis d'Orient.

Anaven a una de les entrades...

i no, per ací no hi era.

Corrent, corrent, cap a una altra entrada...

per veure si es veia alguna llumeta que els

indicara que Melcior, Gaspar i Baltasar ja

estaven molt, molt prop.

Eren uns moments de jocs, d'alegria

i d'il·lusió al voltant d'esta celebració,

i gràcies al **Tio Piam**, de qui podríem

dir que va ser el primer emissari

dels Reis d'Orient.

Del **Tio Piam** no se'n sap molt,
tan sols una xicoteta
referència en un periòdic
de finals del segle XIX.

A pesar d'això i vista la importància
que va tenir este pregoner
en els moments previs a
l'arribada de Ses Majestats,
des de l'any 1996 se'l
recorda amb un pregó previ
al Ban Reial, de la mà del
Grup de Danses Carrascal.

El Pregó del **Tio Piam**, durant la vesprada del 4 de gener, ens informa de la visita de l'Ambaixador Reial que té lloc uns moments després, el qual, al mateix temps, dóna a conèixer que l'endemà ja arribaran a Alcoi els Reis d'Orient.

Es declama des de la Plaça d'Espanya fins a la Font Redona, just abans de començar l'acte del Ban Reial i per incorporar-se a este.

*Es fa saber a tots
que per la porta d'Alacant
arribarà a aquesta ciutat
una visita molt important*

*L'Ambaixador de Ses Majestats,
Melcior, Gaspar i Baltasar
ve il·lusionat a avisar
que els tres Reis demà han d'arribar*

*Donada la importància
del que us ha de comunicar
pareu batans i telers
i les fabriques de paper*

*La feina heu de deixar
perquè l'Ambaixador puga apreciar
que Alcoi espera impacient
l'arribada dels Reis d'Orient*

**Este pregó és un homenatge a eixe home
que fa moltíssims anys va ser el primer emissari
o pregoner de la màgica arribada a Alcoi dels Reis d'Orient,
el Tio Piam.**